

KONINKRIJK BELGIE

COMMISSIE VOOR DE
BESCHERMING VAN DE
PERSOONLIJKE LEVENSSFEER

Spam in België

Stand van zaken in juli 2003

I. WAT IS "SPAM"?

II. HET OPTREDEN VAN DE COMMISSIE

1. De resultaten van de Spambox
2. De maatregelen die de Commissie heeft genomen.

III. HET BUITENLANDS OPTREDEN

1. In de Verenigde Staten
2. In Frankrijk

IV. PRAKTISCHE RICHTLIJNEN

1. Ik verzamel adressen, ik verstuur e-mails
2. Ik ontvang e-mails

I. WAT IS “SPAM”

Er bestaat eigenlijk geen wettelijke definitie van “spam”.

In het algemeen verwijst de term “spam” of “spamming” naar ongewenste commerciële e-mails. Deze e-mails worden meestal massaal en herhaaldelijk verstuurd. Wel is het belangrijk te weten dat niet elke ongewenste commerciële e-mail automatisch onwettig is.

Het versturen van een ongewenste commerciële e-mail is altijd verboden wanneer de maker van het bericht :

- Zijn identiteit camoufleert of verbergt;
- Zijn geldig adres niet vermeldt waarnaar de bestemming zijn verzoek kan sturen om geen verdere berichten meer te ontvangen;
- Het e-mail adres van de bestemming op een onregelmatige wijze heeft bekomen (bijv. met zoekmachines op de publieke ruimtes van het Internet of indien het e-mailadres werd doorgegeven zonder dat de persoon in kwestie hierover werd ingelicht en zonder de mogelijkheid te krijgen zich hiertegen te verzetten of erin toe te stemmen).

Een kleine anekdote : waar komt het woord spam vandaan ? :

SPAM zou een merk zijn van corned-beef. Heel precies is SPAM de afkorting voor *Spiced Pork And Meat* (een gekruide pastei op basis van varken en andere vleessoorten). Het gebruik van de term Spam om het misbruik van ongewenste e-mails aan te duiden, zou afkomstig zijn van een sketch van Monty Python. Deze Britse komieken, verkleed als Viking en grote liefhebbers van spam, brulden eindeloos en in crescendo een zelfgemaakt liedje : “Spam spam spam spam, spam spam spam spam, spam spam spam spam” en dit telkens een andere acteur uit deze sketch het woord wilde nemen.

II. HET OPTREDEN VAN DE COMMISSIE

In oktober 2002 opende de Commissie een “spambox” ten behoeve van internetters die ongewenste e-mails ontvangen. De internetters konden hun ongewenste e-mails naar deze spambox doorsturen, waarna ze door de Commissie werden geanalyseerd.

Het belangrijkste doel van deze analyse is een objectief beeld te verkrijgen van het fenomeen in België.

Omdat eind december 2002 het aantal ontvangen berichten ruim voldoende bleek om een analyse te kunnen uitvoeren, besliste de Commissie de spambox af te sluiten.

Opgelet : Niettegenstaande de hiernavolgende vaststellingen een beeld kunnen geven van het spamfenomeen in ons land, mogen we niet uit het oog verliezen dat de cijfers gebaseerd zijn op het vrijwillig terugsturen van e-mails door de internetters. Dit betekent dat verscheidene systematische fouten niet kunnen uitgesloten worden (bijvoorbeeld : de ene groep internetters is al actiever dan de andere in het vrijwillig terugsturen van e-mails, al was het maar omdat hun provider hen over het initiatief van de Commissie had ingelicht.)

1. De resultaten van de Spambox

De Commissie analyseerde 50.000 ontvangen berichten in een tijdspanne van 2 ½ maanden. Zij klasseerde de mails volgens herkomst en onderwerp.

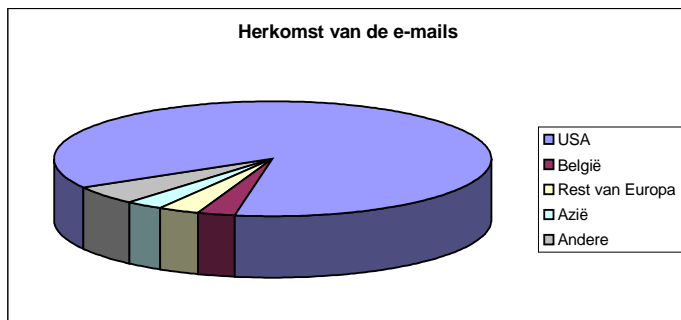
- **Herkomst van de e-mails :**

Een eerste geografisch zone van herkomst van spam zijn de Verenigde Staten (en in mindere mate Canada). Zo bleken 86 % van het totaal aantal ontvangen berichten Engelstalig te zijn en daar vandaan te komen.

De berichten die konden geïdentificeerd worden als verstuurd vanuit België vormen slechts 2,8 % van het totaal.

De rest van Europa totaliseert 3,2 % van de zendingen, terwijl 2,8 % van Aziatische oorsprong zijn (zelfde percentage als de Belgische afzenders).

Indien de Belgen slachtoffer zijn van spam, dan is dit hoofzakelijk te wijten aan spam afkomstig uit het buitenland. We kunnen stellen dat van de e-mails die vanuit België worden verstuurd, er weinig kunnen worden beschouwd als echte spamberichten, d.w.z. als "massale en anonieme" zendingen. Uit [de contacten](#) met de geïdentificeerde Belgische afzenders blijkt temeer dat er, in het algemeen, geen sprake is van frauduleuze intenties of van kwaadwilligheid, bij het versturen van berichten op nationaal niveau.

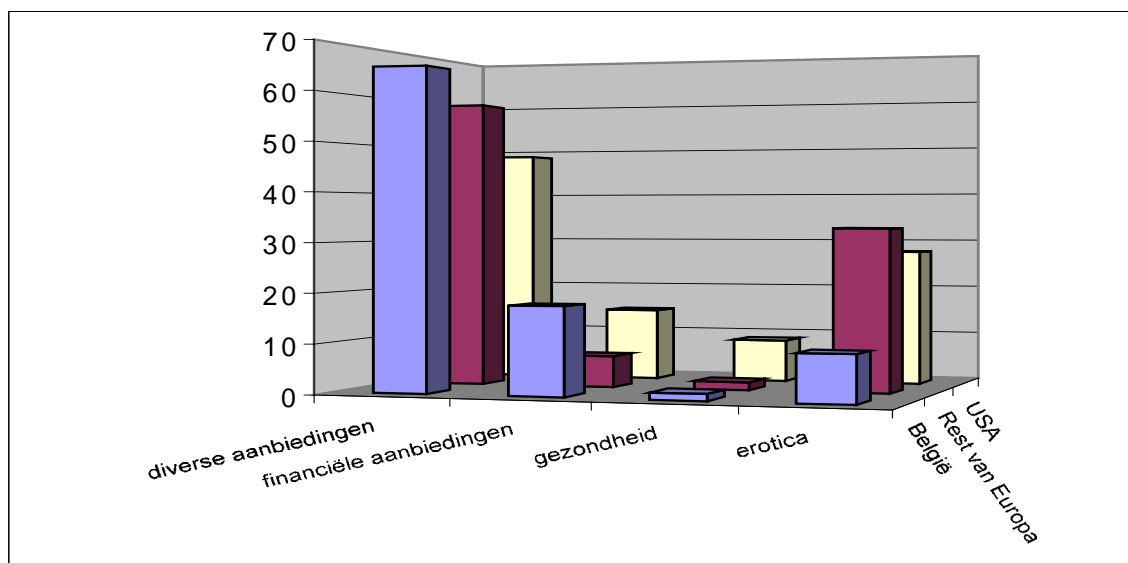
- **De inhoud van de e-mails**

De e-mails zijn geklasseerd in 4 categorieën : financiële aanbiedingen (leningen aan verlaagd tarief, kredietkaarten, etc...), gezondheids- of lichaamsverzorgingsproducten (verzorging op basis van planten, viagra, vermageringsproducten), boodschappen van erotische of pornografische aard en een resterende categorie met aanbiedingen van producten, dikwijls samengaan met elektronica-producten (GSM's,inktpatronen, printers, fototoestellen, enz...).

De grafiek hierboven duidt het percentage geanalyseerde e-mails aan volgens hun geografische herkomst.

We stellen vast, in absolute waarde, dat onder de Belgische spams de categorie financiën het meest voorkomt (17,7%) tegenover de categorie erotica (9,5 %). Dit in tegenstelling met de Verenigde Staten of de rest van Europa waar het aantal erotische spams markant kan genoemd worden (respectievelijk 27,7 % en 32,8 %). Het aantal spams voor gezondheids- of lichaamsverzorgingsproducten blijkt dan weer eigen te zijn aan de Verenigde Staten (8,6% tegen 1,39% voor België en Europa).

Ongeveer 60 % van de e-mails behoort tot de restcategorie van promotie-aanbiedingen, ongeacht hun geografische herkomst.

- **Identificatie van sommige typische praktijken**

Onder het geheel van de ontvangen e-mails werd een bepaald aantal berichten met verdachte inhoud apart geïnventariseerd.

Er werden **684 berichten geteld, zogenaamd afkomstig uit Afrika** (1,52% van het totaal aantal e-mails), meer bepaald uit landen waar een onstabiel politiek klimaat heerst en waarvan een of ander pseudo-prominent figuur die van de macht werd verdreven om hulp verzoekt voor de overdracht van een imposante som geld naar Europa.

Verder werden er ook nog **94 berichten geïdentificeerd die hulpmiddelen aanboden om het wild inzamelen van e-mailadressen op het Internet te vergemakkelijken**.

En tenslotte werden er **43 berichten aangetroffen die "spionage"diensten of -producten aanboden** die zogenaamd toegang verschaffen tot bijvoorbeeld de FBI-bestanden waarbij alle mogelijk denkbare informatie van om het even wie kan opgevraagd worden.

2. De maatregelen die de Commissie heeft genomen.

- **De verwerking van de klachten over de "Belgische" e-mails.**

De Commissie heeft 1300 klachten onderscheiden ten aanzien van Belgische ondernemingen :

- (i) de elektronische berichten die de identificatie van de afzender vermelden en het recht op verzet;
- (ii) de berichten waarin één van deze twee vermeldingen ontbreekt of waarvan de adressenverzameling verdacht lijkt;
- (iii) de berichten die manifest onwettig zijn.

De Commissie stuurde 70 brieven naar de afzenders die de meest flagrante overtredingen begingen en herinnerde hen aan de Belgische wetgeving terzake.

Op de dag van vandaag ontving de Commissie reeds 80 % antwoorden op de brieven die zij schreef. De Commissie constateerde dat deze auteurs in de meeste gevallen geen frauduleuze bedoelingen hadden maar dat zij, ofwel de vigerende wetgeving niet kenden, ofwel dat zij deze wetgeving op een onjuiste manier toepasten. Deze actie leidde ertoe dat deze ondernemingen zich in orde konden stellen met de wet en vooral ook met de [nieuwe bepalingen](#) die van kracht zijn sinds 28 maart 2003.

Anderzijds heeft de Commissie in veel gevallen ook kunnen vaststellen dat de internetters hun e-mailadres zelf hebben doorgegeven, bijvoorbeeld bij gelegenheid van hun inschrijving op een

nieuwsbrief of op portalen waar wordt voorgesteld informatie op te sturen die eventueel binnen hun interessesfeer valt. Het is mogelijk dat deze internetters hebben vergeten dat zij zelf hun e-mail adres hebben doorgegeven of dat ze de informatie die de site vermeldt, niet hebben gelezen.

- **Mededeling van bepaalde berichten aan de Europese collega's van de Commissie**

De Commissie stuurde de e-mails, afkomstig van een lidstaat van de Europese Unie, door naar de respectievelijke nationale overheden die bevoegd zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens met als bedoeling hen in staat te stellen eventuele inbreuken op hun nationale wetgeving te onderzoeken.

Het grootste deel van deze e-mails is afkomstig uit Frankrijk, Duitsland en Nederland. Andere, minder talrijk, zijn afkomstig uit Italië, Groot-Brittannië of Denemarken.

De Commissie vestigde specifiek de aandacht van haar Nederlandse collega's op een e-mail afkomstig uit Nederland :“Benelux e-marketing”, die de hele Benelux bestookt met publiciteit voor een CD-rom met 5 miljoen actieve e-mailadressen voor 49 Euro.

- **Mededeling van bepaalde berichten aan de Federal Trade Commission in de Verenigde Staten.**

De Commissie isoleerde onder de duizende berichten afkomstig uit de VS, die e-mails die zich onderscheidden door hun inhoud of door hun frequentie.

Er werd beslist deze e-mails door te sturen naar de [Federal Trade Commission](#) (FTC), het gouvernementeel controleorgaan bevoegd voor de strijd tegen spam in de Verenigde Staten.

Zo stuurde de Commissie 21 e-mails door naar de persoon die belast is met het “spam”dossier binnen het FTC en waarmee zij persoonlijke contacten onderhoudt : binnen enkele weken ontving de Commissie een pornografische e-mail 647 keer. De andere e-mails betreffen aanbiedingen voor spionagediensten en doorverkoop van e-mail-adresbestanden.

- **Contacten met de Internetproviders.**

Sommige van de klachten die de Commissie ontving, leidden tot een onderzoek naar de rol die e-mail service-providers spelen in de verspreiding van adressenlijsten van hun klanten.

De Commissie kon inderdaad vaststellen dat de lijst van bestemmingen van bepaalde e-mails exclusief bestond uit klanten van éénzelfde provider. Bovendien zijn de klanten van bepaalde providers statistisch gezien meer het slachtoffer van spamming dan anderen.

Er kunnen verschillende redenen naar voor worden geschoven om deze verschillen te rechtvaardigen. Het is vooral van belang om de ontvangen spams in verhouding af te wegen in functie van de grootte, de bekendheid en de ouderdom als onderneming van de provider.

Vergeten we ook niet dat sommige programma's automatisch e-mailadressen genereren door gebruik te maken van een veel gebruikte domeinnaam om er dan een aannemelijke naam aan te laten voorafgaan (bijvoorbeeld “paul@hotmail.com”).

En tenslotte heeft de Commissie meer spam ontvangen van klanten van bepaalde providers, juist omdat deze providers hun klanten hadden geïnformeerd over het initiatief van de Commissie.

Het onderzoek daaromtrent is nog lopende. Om de statistieken waarover de Commissie beschikt te vervolledigen contacteerde zij 17 internetproviders. De Commissie verifieerde hun beleid inzake beheer van klantgegevens en vestigde hun aandacht op de wettelijke bepalingen die de gebruiker beschermt voor wat het gebruik van hun elektronisch adres betreft.

- **Rol van Economische Zaken en Politie**

Onder de onderzochte e-mails identificeerde de Commissie een aanzienlijk aantal waarvan de inhoud financiële oplichting aan het licht bracht. Meestal wordt er in dergelijke e-mails voorgesteld om op naam van de bestemming en/of liefdadigheidsinstelling een som geld te storten ten belope van miljoenen dollars; geldsom die werd ontdekt in een koffer van een of andere hooggeplaatste Afrikaanse ambtenaar : Nigeria, Libanon, etc... De Commissie contacteerde hiertoe de Federale

Overheidsdienst Economische Zaken en werd er doorverwezen naar de Juridische directie Financiële Criminaliteit van de Federale politie. Deze directie centraliseert alle klachten in dit verband en voert hierover een diepgaand onderzoek.

De Commissie heeft bovendien 4 e-mails die betrekking hadden op sites van pedofiele aard, doorgespeeld aan de Computer Crime Unit van de Federale politie.

- **Voortgezette analyse op basis van gegevensstalen**

Op dit ogenblik wordt een beperkt aantal e-mails (400) aan een diepgaander onderzoek onderworpen waarbij de inhoud van deze e-mails in detail geanalyseerd wordt (in het bijzonder, type van product, juistheid van de informatie, verwijzing naar de vereiste wettelijke vermeldingen) Deze analyse wordt uitgevoerd in samenwerking met een Belgische universiteit. Ook deze resultaten zullen gepubliceerd worden.

III. HET BUITENLANDS OPTREDEN

1. In de Verenigde Staten

De Federal Trade Commission (FTC) benadert de problematiek hoofdzakelijk vanuit commercieel oogpunt (handelspraktijken).

Zij nam als eerste het initiatief om een "spambox" te installeren en dit in een land waar het fenomeen gigantische afmetingen heeft aangenomen : terwijl in België de berichten in de spambox binnenkwamen à ratio van 25.000 per maand, kreeg de FCT in 2002 er gemiddeld 47.000 *per dag*. Vandaag is dit opgelopen tot 130.000 per dag !

Omdat het vanzelfsprekend onmogelijk is iedere e-mail te analyseren, leidt de FCT een onderzoek aan de hand van verschillende stalen.

De FTC spande met succes reeds 50 procedures in tegen bedrijven die voor spamming verantwoordelijk zijn.

De FTC bestrijdt eveneens een van de oorzaken van het probleem, de open relais : deze bieden aan spammers de mogelijkheid hun identiteit te vermommen door hun e-mails via deze slecht beschermde relais door te sturen.

Ook de Internetproviders gaan de strijd aan tegen spam : één van hen heeft reeds 2 keer op rij bekomen dat spammers werden veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding van respectievelijk 25 en 16,4 miljoen dollar.

In de praktijk

De e-mails die u ontvangt en waarvan u vermoedt dat ze uit de Verenigde Staten afkomstig zijn, kunt u doorsturen naar de "spambox" van de FTC op het volgend adres : UC@FTC.GOV.

Wilt u meer weten ...

Uitgebreide informatie (in het Engels) is beschikbaar op [de Internetsite van de FTC](#). [Op de site](#) vindt u eveneens een massa informatie over het fenomeen spam in de Verenigde Staten en in de wereld. Deze informatie werd voorgesteld tijdens een internationale conferentie over spam (georganiseerd door de FTC in mei 2003).

2. In Frankrijk

Om het fenomeen spamming te begrijpen en de toestroom ervan te bestrijden, startte de CNIL (Commission Nationale de l'Informatique et des libertés, de Franse nationale overheidsdienst bevoegd voor de bescherming van persoonsgegevens) in juli 2002 met een campagne onder de naam "spambox". De internetters werden uitgenodigd om hun ongewenste e-mails door te sturen naar een specifiek adres (spam@cnil.fr). De CNIL wilde met dit initiatief de preciese omvang van het fenomeen evalueren en technische en juridische oplossingen aanbieden.

In 3 maanden ontving de CNIL meer dan 320.000 berichten. De grote meerderheid van deze e-mails was Engelstalig. De CNIL kon eveneens vaststellen dat de inhoud van de berichten zich essentieel richtten tot de behoeften van particulieren en zelden tot de behoeften van ondernemingen.

De CNIL besliste om 5 ondernemingen, verantwoordelijk voor de meest massale spamzendingen, aan te geven bij het Parket. Zij plaatste voor de internetters ook een pedagogische module op haar website "Halte au spam" (Halt aan spam) met praktische informatie – technische en juridische – zodat zij zich beter kunnen wapenen tegen het spamfenomeen.

Wilt u meer weten ...

[De website van de CNIL](#)

IV. PRAKTISCHE RICHTLIJNEN

1. Ik verzamel adressen, ik verstuur e-mails

a. Wat voorziet de wet ?

Sinds 28 maart 2003 (datum van inwerkingtreding van [de wet van 11 maart 2003 betreffende de informatiemaatschappij](#) - zie ook zijn [uitvoeringsbesluit](#)), gelden er nieuwe regels voor de opt-in : het gebruik van elektronische post voor reclamedoeleinden is verboden zonder de voorafgaande, vrije, specifieke en geïnformeerde toestemming van de bestemming van de berichten behalve indien :

- het e-mailadres u rechtstreeks werd medegedeeld door de klant en u het bericht gebruikt om de klant te informeren over analoge producten of diensten;
(bijv. aanbieding voor een DVD-lezer aan een persoon die een televisie heeft gekocht)
- deze e-mail geadresseerd werd aan een rechtspersoon en indien de elektronische coördinaten die voor dit doel worden gebruikt, onpersoonlijk zijn:
(bijv. info@privacy.fgov.be, maar niet pierre.dupont@privacy.fgov.be)

Elke peetschapsactie die tot doel heeft potentiële klanten te werven door hun coördinaten op te vragen aan verwanten is bijgevolg onwettig.

Nota -bene:

Wat verstaan we onder "opt-in" en "opt-out" ?

We spreken van **opt-in** wanneer de uitdrukkelijke toestemming van de bestemming moet worden bekomen vooraleer er e-mails kunnen verstuurd worden. Zolang er geen toestemming werd bekomen kan de afzender geen enkele e-mail naar de bestemming sturen.

We spreken van **opt-out** wanneer de bestemming de mogelijkheid krijgt op zich te verzetten tegen het versturen van e-mails. De afzender kan dus e-mails sturen zolang de bestemming zich hier niet tegen heeft verzet.

Wat verstaan we onder reclame ?

Onder reclame wordt elke vorm van communicatie begrepen die bestemd is om rechtstreeks dan wel onrechtstreeks goederen, diensten of het imago van een bedrijf, een organisatie of een persoon met een handels- industriële- ambachtelijke activiteit, of die een gereguleerde activiteit uitoefent, te promoten. Hierin is ook verkiezingspropaganda begrepen.

b. Welke zijn mijn verplichtingen ?

- **Vooraleer u overgaat tot het verzamelen van adressen en/of versturen van e-mails**

Vooraleer u overgaat tot een verwerking, dient u hiervan **aangifte te doen bij de Commissie**. Deze [aangifte](#) kan via het Internet gebeuren of via de post (schriftelijk of met een diskette). Iedereen die het wenst kan het openbaar register raadplegen. Dit openbaar register bevat alle aangiften en zodoende kan men nakijken of de verantwoordelijke van de verwerking de wet heeft nageleefd.

- **Op het ogenblik dat u e-mailadressen verzamelt**

U kunt enkel die e-mailadressen verzamelen die **voor u noodzakelijk zijn**, rekening houdend met het doel dat u nastreeft.

Bijvoorbeeld : voor een abonnement op een nieuwsbrief of voor de opvolging van een aankoop op het Internet. Indien u bijvoorbeeld via e-mail een optionele dienstverlening met informatie over uw producten of diensten aanbiedt, dan dient u te vermelden dat het meedelen van het e-mailadres optioneel is.

Tijdens het verzamelen van de persoonsgegevens zoals een e-mailadres, dient u als verantwoordelijke van de verwerking **aan elke betrokken persoon de volgende informatie te geven** :

- uw identiteit;
- uw volledige coördinaten;
- de doeleinden van de verwerking;
- het bestaan van een recht op toegang of verbetering van de gegevens van de betrokken persoon;
- het feit dat een persoon zich op elk ogenblik kan verzetten tegen het toekomstig gebruik van zijn e-mailadres ;
- indien u overweegt de adressen aan derden door te geven, dient u hun identiteit kenbaar te maken en te vermelden dat u hiervoor de toestemming van de betrokkenen vraagt.

Voorbeeld van een informatieve clausule

Wij (bedrijf X, verantwoordelijke van de verwerking), verzamelen uw e-mailadres zodat wij u voor de follow-up van uw bestelling kunnen contacteren.

Wij zullen uw adres eveneens gebruiken om u te informeren over elke aanbieding van soortgelijke producten die u zouden kunnen interesseren.

U kunt zich tegen dit soort berichten verzetten door het hiernavolgend vakje aan te kruisen , of op een later ogenblik, bij iedere e-mail die u ontvangt.

Indien u ons uw toestemming geeft om uw adres te gebruiken voor andere doeleinden, gelieve u de volgende vakjes aan te kruisen :

ik geef toestemming aan het bedrijf X mijn e-mailadres te gebruiken om mij te informeren over [elk type van promotie-aanbieding]

ik geef toestemming aan het bedrijf X mijn adres door te geven aan bedrijf Y, voor [volgend doel]

U hebt eveneens het recht de gegevens die op u betrekking hebben in te kijken, ze te laten verbeteren of indien u dit wenst, ze te laten schrappen. U kunt ons hiervoor contacteren per e-mail (naam@domein.com), of per brief (naam van de contactpersoon, bedrijf X, straat, nr. postnummer, stad).

Opgelet : Indien het bedrijf X zich niet in een toestand bevindt van een klantrelatie (bijvoorbeeld, wanneer zij per e-mail werd gecontacteerd met een eenvoudige vraag om inlichtingen) dan kan zij niet zelf beslissen het adres van de persoon die haar contacteerde, te bewaren of te hergebruiken. In dit geval moet het bedrijf toestemming vragen het adres te bewaren voor de doeleinden die zij zal vermelden.

- **Tijdens het versturen van de e-mails**

Bij iedere zending van een commerciële e-mail bent u ertoe gehouden de bestemming te informeren over zijn recht zich te verzetten tegen het krijgen van andere reclameberichten in de toekomst. U dient de bestemming hier overigens op te wijzen en hem een gepast middel ter beschikking te stellen om dat recht via e-mail te kunnen uitoefenen (bijvoorbeeld : door een e-mailadres op te geven of door op een knop te klikken).

- **Na het versturen van de e-mails**

U dient een lijst bij te houden van de personen die verzochten niet langer commerciële e-mails van uwentwege te ontvangen.

c. Mag ik de adressen die in mijn bezit zijn aan derden doorgeven ?

Ja, maar enkel als u hiervoor de uitdrukkelijke en voorafgaande toestemming hebt gevraagd aan de betrokken personen. U dient te preciseren wie deze derden zijn en voor welk(e) doeleind(en) hun adressen worden doorgegeven.

Opgelet : De Commissie moet eveneens voorafgaand op de hoogte worden gebracht wanneer er een einde wordt gesteld aan de geautomatiseerde verwerking of wanneer het doel van de verwerking onderhevig is aan substantiële veranderingen.

d. Wat te doen met de e-mailadressen die u in uw bezit had voor 28 maart 2003?

Alles hangt af van de wijze waarop u in het bezit kwam van deze e-mailadressen. U mag de adressen die uw eigen klanten u rechtstreeks meedeelden, verder gebruiken en dit exclusief voor het sturen van reclame voor uw gelijksoortige producten of diensten. U mag daarentegen niet langer de e-mailadressen gebruiken die in uw bezit zijn zonder dat u hiervoor de voorafgaande toestemming van de betrokkenen hebt bekomen.

In de praktijk :

- **U verstuurt nieuwsbrieven** : het spreekt vanzelf dat u nieuwsbrieven verder mag versturen naar de personen die zich hiertoe op uw website hebben ingeschreven.
- **U gebruikt uw eigen klantenlijsten voor marketingdoeleinden** : de personen die u bij de aankoop van een product of dienst hun adres hebben medegedeeld, kunnen gecontacteerd worden om hen te informeren over gelijksoortige producten of diensten die hen zouden kunnen interesseren.
- **U verzamelde adreslijsten via diverse publieke ruimten** : (deelnemers aan een conferentie, leden van een bepaald bedrijf, VZW of administratie, universiteitspersoneel, enz..) zodat u

doelgericht uw berichten zou kunnen sturen naar een mogelijks geïnteresseerd publiek. Dergelijke lijsten kunt u niet langer gebruiken : enkel de adressen van personen die u voor 28 maart hebben bevestigd (bijv. per kerende e-mail) dat zij in uw zendingen toestemmen, kunnen behouden blijven. Bovendien mag u op dergelijke wijze geen adressen meer verzamelen.

- **U hebt uw e-mailadreslijsten gehuurd of gekocht bij een ander bedrijf** : voortaan mogen enkel nog die lijsten gebruikt worden met een “opt-in” garantie waarvan de betrokken personen hun voorafgaande toestemming hebben gegeven voor het doorgeven van hun e-mailadres aan andere bedrijven. Controleer deze gegeven informatie via diegene die u de adreslijsten verhuurt of verkoopt.
- **U bent gespecialiseerd in de verkoop of verhuur van e-mailadresbestanden** : alle adressen (van fysieke personen) waarvan u niet de voorafgaande toestemming van de betrokken personen hebt bekomen, kunnen niet meer gebruikt worden. Opgelet : u dient zich ervan te vergewissen dat de toestemming die u hebt bekomen wel degelijk de wens van de betrokken persoon weerspiegelt om zijn adres te laten registreren in een bestand waarvan de uiteindelijke verspreiding zeer breed kan zijn.

2. Ik ontvang e-mails

a. Welke zijn mijn rechten ?

- In principe mag men u enkel een e-mail sturen indien u hiervoor uw *voorafgaande toestemming* hebt gegeven. Deze toestemming moet u expliciet gevraagd worden en u moet uw toestemming vrijelijk kunnen geven of weigeren.

Bijvoorbeeld : een clause met algemene voorwaarden waarbij een onderneming aankondigt “bij aanvaarding van de algemene voorwaarden, geeft de betrokken persoon zijn toestemming voor het verzamelen en/of gebruik van zijn e-mailadres” is niet geldig.

De enige uitzondering op deze regel betreft het geval waarbij u zelf uw adres hebt gegeven bij de aankoop van een product of een dienst : de verantwoordelijke mag uw adres gebruiken om u gelijkaardige producten of diensten aan te bieden.

- *Recht op verzet* : u kunt zich altijd gratis en zonder motivering verzetten tegen het gebruik van uw e-mailadres bij de afzender van het bericht. Ook indien u in eerste instantie uw toestemming hebt gegeven voor het gebruiken van dit adres.
- *Recht op toegang* : u kan de afzender van het bericht om inlichtingen verzoeken betreffende de gegevens die hij over u bijhoudt : welke zijn deze gegevens, om welke redenen houdt hij uw gegevens bij , heeft hij ze aan andere personen doorgegeven, hoe kwam hij in het bezit van uw gegevens ?
- *Recht op verbetering* : u kunt de verantwoordelijke die uw gegevens bijhoudt, verzoeken de onjuiste informatie te verbeteren.

De verantwoordelijke van de berichten moet u antwoorden binnen de termijn van een maand voor wat het recht op verzet betreft en binnen de termijn van 45 dagen voor wat het recht op toegang betreft. Als uw verzoeken onbeantwoord blijven, dan kunt u zich richten tot de Commissie, die dan voor u zal bemiddelen.

Opgelet : De Commissie raadt u aan om niet te antwoorden op een spam, zelfs niet om de schrapping van uw gegevens te vragen, als de herkomst van een bericht of de identiteit van de afzender verdacht lijkt. Het gebeurt inderdaad nogal dikwijls dat juist door uw antwoord de spammer bemerkt dat uw adres bruikbaar is. Met als gevolg dat hij u nog meer spam zal toesturen, of dat hij uw “gecontroleerd” adres als bruikbaar kan doorverkopen aan derden.

b. Hoe kwam de afzender van het bericht in het bezit van mijn e-mailadres ?

Het is mogelijk – zelfs al is dit bij wet verboden - dat uw adres werd verzameld via een publieke ruimte op het Internet, bijvoorbeeld via een discussieforum of een Internetgids van e-mailadressen.

Het is ook mogelijk dat u uw e-mailadres hebt doorgegeven toen u een bestelling plaatste op het Internet en dat uw adres dan aan derden werd doorgegeven. Indien uw adres in een lijst werd opgenomen ("mailinglist") is het mogelijk dat deze werd doorverkocht aan andere ondernemers die u commerciële e-mails willen sturen, soms zonder dat zijzelf op de hoogte zijn van de preciese herkomst van uw adres.

Opgelet : Wanneer u uw adres op het Internet mededeelt of wanneer u een adres neemt bij een provider, ga dan steeds na welk beleid deze tussenpersoon of gesprekspartner voert ten aanzien van uw persoonsgegevens.

c. Hoe kan ik vermijden dat mijn e-mailadres door derden wordt opgepikt op het Internet ?

[De CNIL](#), de Franse overheidsdienst, bevoegd voor de bescherming van persoonsgegevens geeft op haar site een aantal tips over hoe de Internetter zich kan wapenen tegen spamberichten. De Commissie kan volledig instemmen met deze raadgevingen :

Wees steeds waakzaam wanneer u uw e-mail adres mededeelt :

- **In geval uw adres wordt ingezameld via een vragenlijst, verzeker u dan van het precieze gebruik dat van uw adres kan gemaakt worden.**

Indien uw e-mailadres in aanmerking komt om door derden te worden gebruikt of aan derden te worden afgestaan voor bijvoorbeeld marketingdoeleinden, dan moet u hierover ingelicht worden en moet u de gelegenheid krijgen hiervoor online uw toestemming te verlenen, door bijvoorbeeld een vakje aan te kruisen. Bovendien moet u tijdens het inzamelen van uw gegevens, ingelicht worden over het al dan niet verplichtend karakter van uw antwoord, over de gevolgen indien u niet antwoordt, over de bestemmingen van de gegevens en van het bestaan van een recht op toegang of verbetering van de gegevens. Indien deze informatie niet wordt vermeld, raden wij u aan om uw e-mailadres niet mee te delen of een e-mailadres door te geven die u speciaal voor deze gelegenheid hebt aangemaakt.

- **Creëer e-mailadressen voorbestemd** voor een aankoop via het Internet, voor mededeling op publieke ruimtes en bij de inschrijving op nieuwsbrieven ("newsletters"). Wij raden u aan om hiertoe een e-mailadres aan te maken bij een provider met gratis dienstverlening voor e-mailberichten. Op die manier kunt u uw persoonlijk e-mailadres beschermen en vrijhouden voor uw vrienden of professionele contacten.
- **Print** (schermuitprint, printen van pagina's,...) **en bewaar identificeerbare elementen** (inschrijvingsdatum, gebruikt e-mailadres, paswoord) van uw inschrijving op nieuwsbrieven, evenals van elke opening van een rekening of online betalingen. Hou in de mate van het mogelijke ook een lijst bij van alle sites waarop u uw e-mailadres hebt medegedeeld voor het bekomen van inlichtingen.
- **Indien u ondanks alles uw e-mailadres toch wilt meedelen, bijvoorbeeld op een discussieforum, of op uw eigen website, bescherm deze dan door ze te coderen.** Uw adres zou inderdaad heel gemakkelijk zonder uw medeweten kunnen opgepikt worden, dankzij specifieke software die het web afstruinen naar letterketens die de vorm hebben van een adres (waar een "@" symbool in voorkomt). U zou uw adres bijvoorbeeld op de volgende manier kunnen schrijven : "janssens, **at**, fgov.be", waarbij uw correspondent om u te contacteren uw adres dan zelf moet herschrijven in "janssens@fgov.be"

- **Maak de e-mailadressen van uw contactpersonen niet zichtbaar wanneer u een groep of een verspreidingslijst creëert of wanneer u een e-mail gaat downloaden.** Dit houdt in dat indien u gelijktijdig een e-mail verstuurt aan verschillende personen, u de adressen dient te verbergen van alle bestemmingen. Dit kan u doen door bij het versturen van het bericht gebruik te maken van de functie "BCC" (Blind Carbon Copy) die u in uw e-mailsoftware kunt terugvinden.
- **Sensibiliseer uw kinderen waartoe het gebruik van hun e-mailadres kan leiden.** Het is inderdaad zo dat minderjarigen zich in het algemeen niet bewust zijn van de gevolgen wanneer zij hun e-mailadres openbaar maken. Ze beseffen niet dat ze door hun argeloosheid een ideaal doelwit vormen voor marketingspecialisten en dat ze hen op die manier informatie verschaffen over de samenstelling en het consumptiegedrag van hun gezin.
- **Geef nooit het adres van een ander door aan derden zonder hun toestemming.**
- **Maak gebruik van een spamfilter.** Meestal wordt een filterfunctie mee aangeboden bij de e-mailsoftware. Deze functie laat u toe om een deel van de ongewenste berichten te filteren. Er bestaat eveneens software, sommige zijn gratis, die de bestaande filterfuncties aanvullen.
- **Klik niet op links met hypertexten die zich in het spambericht bevinden.** Het feit dat u hun site bezoekt biedt aan de "spammer" heel dikwijls de mogelijkheid uw e-mailadres te recupereren via de cookies, applet Java of active X besturingselement.
- **Open nooit een bestand dat bij een spambericht is gevoegd.** Deze aanbeveling moet gezien worden in het algemeen kader van de strijd tegen virusverspreiding.

Wilt u meer weten ?

De Federale Overheidsdienst Economische Zaken is eveneens bevoegd met betrekking tot het verzenden van ongewenste e-mails.

Bijkomende informatie kunt u vinden [op hun website](#), of door het volgend e-mailadres te contacteren: info.eco@mineco.fgov.be.